

פרק לה'

<p>שבט לוי נזכר לאורך הספר מספר פעמים, וזו הזדמנות להיזכר בהם כדי להטרים את מעלת שבט לוי: סוף פרק א, פרקים ג-ד, פרק ט, פרק יז, וכן בפרק יח. לשבט לוי יש תפקיד רוחני לאומי, ומכיון שהם שליחים של בני ישראל, על השבטים לדאוג לפרנסתם. והרמב"ם כתב (הלכות שמיטה ויובל פרק יג הלכה י): "ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ובביזתה עם אחיו? מפני שהובדל לעבוד את ה' ולשרתו ולהורות דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים לרבים, שנאמר "וירו משפטיו ליעקב ותורתך לישראל" לפיכך הובדלו מדרכי העולם (חרישה זריעה וכדו')</p> <p>הנתינה בפועל של ערי הלויים, על פי הציווי המוזכר בפרקנו, כתובה בספר יהושע פרק כא.</p> <p>ההבדלה בפועל של ערי המקלט נזכרת בספר יהושע פרק כ, ושם גם הם נזכרות בשמן: "ויקדשו את-קדש בגליל בהר נפתלי ואת שכם בהר אפרים ואת קרית ארבע היא חברון בהר יהודה: ומעבר לירדן יריחו מזרחה נתנו את בצר במדבר במישור ממטה ראובן ואת ראמת בגלעד ממטה גד ואת גולן בבשן ממטה מנשה" (פסוקים ז-ח). להראות לתלמידים במפה את הערים ומיקומן.</p> <p>חלוקה לא פרופורציונאלית רש"י לפסוק יד מביא את דברי חז"ל ממסכת מכות (דף ט): אף ע"פ שבארץ כנען ט' שבטים וכאן (בעבר הירדן) אינן אלא שנים וחצי השוה מנין ערי מקלט שלהם משום דבגלעד נפישי (מרובים) רוצחים.."</p>	<p>יט "בצדיה" הביטוי "כתרגומ" וביאור המילה</p>	<p>א-ח: ערי הלויים בני ישראל צריכים להפריש מנחלתם ערים ללויים: "שש ערי המקלט.. ועליהם תתנו ארבעים ושתיים עיר" (פס' ו) סה"כ: "ארבעים ושמה עיר: אתהן ואת מגרשיהן" (פס' ז); כל שבט מפריש לפי גודל נחלתו - "מאת הרב תרבו ומאת המעט תמעטו" (פס' ח)</p> <p>ט-לד: דין ערי מקלט</p> <p>ט-טו: הציווי להקצות שש ערים: "את שלש הערים תתנו מעבר לירדן ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען ערי מקלט תהינה", והמטרה - "...ונס שמה רצח מכה נפש בשגגה: והיו לכם הערים למקלט מגאל ולא ימות הרצח עד עמדו לפני העדה למשפט".</p> <p>טז-כא: עיר מקלט איננה קולטת את ההורג במזיד - המכה את רעהו בכלי שיש בו כדי להמית "כלי ברזל" או "אבן יד", ובכוונה תחילה - "בשנאה" או "בצדיה".</p> <p>כב-כח: עיר המקלט קולטת את ההורג בשגגה, וללא כוונה וזדון - "בפתע", "בלא איבה", "בלא ראות",</p>	<p>ההכנות לירושת הארץ (6)</p> <p>לה</p>
---	---	--	---

<p>מהו ה"שוגג" שעליו גולים לעיר מקלט? חכמים לימדו במסכת מכות כי יש "שוגג הקרוב לאונס", כלומר: שהדברים לא היו כלל בשליטתו, והרי הוא פטור מגלות.</p> <p>לעומת זאת, ישנו גם "שוגג הקרוב למזיד", כגון מי שמסכן את הנוסעים בכביש, או בכלי יריה, ואמנם לא התכוון חלילה להרוג, אך מתנהג ברשלנות פושעת – גם אדם זה לא יגלה, אך מסיבה הפוכה: חטאו כבד מכדי שעיר המקלט תכפר עליו.</p> <p>הדוגמה המובאת בכתוב היא של האדם הבא ביער לחטוב עצים, ועבר אדם לפניו, ונשמט הברזל מן הקת, באופן בלתי צפוי, ונפל. הוא אמנם לא התכוון, ולא תכנן חלילה, את תוצאת מעשיו, אבל אילו היה מפסיק לחטוב כשראה שיש אנשים נוספים, לא היתה התקלה גורמת למוות, ויש לאדם אחריות על מעשיו, ועליו לנהוג משנה זהירות!</p> <p>אפשר להציג מספר דוגמאות בפני התלמידים, כדי לחדד הן את העקרון ההלכתי והן את החובה המוסרית של הזהירות הגדולה בכל הנוגע לשמירת הנפש.</p>		<p>"והוא לא אויב לו ולא מבקש רעתו"; הרוצח בשוגג יושב בעיר המקלט "עד מות הפהן הגדל" (פס' כה, כח)</p> <p>פס' כט-לד: תוקף האזהרה להישמר משפיכות דמים, ולא לפטור את ההורג במזיד מדין מוות, או את ההורג בשוגג מדין גלות על ידי לקיחת ממון, כי ארץ ישראל איננה סובלת שפיכות דמים, וירושת הארץ תלויה בעשיית הדין ברוצחים: "ולא תחניפו את הארץ אשר אתם בה כי הדם הוא יחניף את-הארץ ולאֶרץ לא יִכַּפֵּר לְדָם אֲשֶׁר שָׁפַךְ-בָּהּ.."</p>	
--	--	---	--